

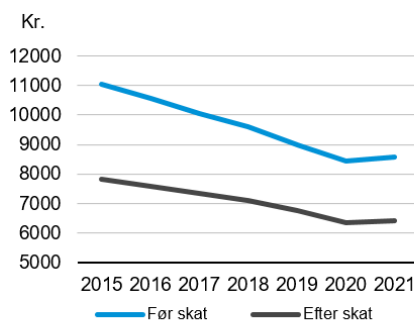
Negative renter fik danskernes samlede renteudgifter til at stige i 2021

Danskerne har de seneste mange år vænnet sig til faldende renteudgifter. Nu medfører større udbredelse af negative renter, at renteudgiften per dansker stiger. Det er primært personer med store bankindestående, der får en ekstraregning, mens personer med gæld fortsat nyder godt af lave udlånsrenter.

Efter mange år med faldende renteudgifter steg renteudgiften per dansker i 2021 sammenlignet med året før. Stort set alle danskere betaler renter af enten gæld eller, som noget relativt nyt, af penge på bankbogen. I mange år faldt renteudgiften per dansker som følge af lavere renter på alle typer gæld. Fra 2015 til 2020 faldt rentebetalingerne i gennemsnit 4 pct. om året. Men i 2021 vendte udviklingen, og renteudgiften var knap 1,5 pct. højere efter skat for hver person over 18 år sammenlignet med 2020.

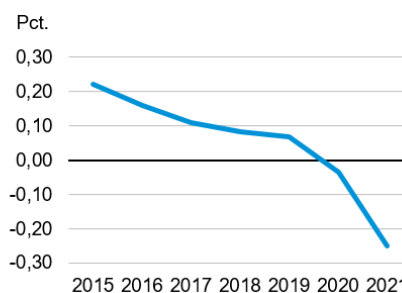
Renteudgifterne stiger i 2021

Årlige renteudgifter per voksne dansker

Indlånsrenten er under nul

Gennemsnitlig rente på indlån

Anm.: Der er anvendt aggregerede tal i venstre figur. For enkelhedens skyld antager vi, at alle har en negativ balance på kapitalindkomsten i beregningen af efter-skat-udgiften. Højre figur viser indlånsrenten på ikke udlånsrelaterede indlån. Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik og Nationalbanken

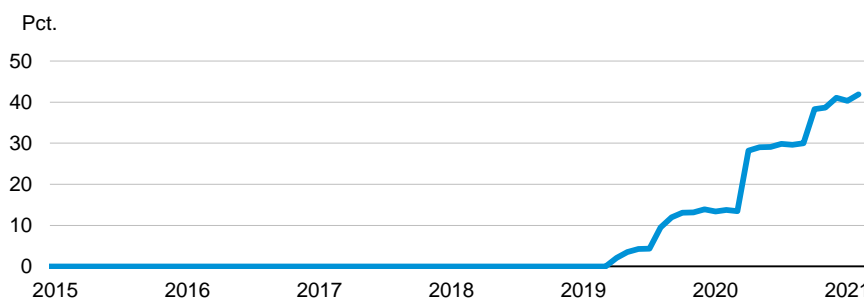
4 ud af 10 indlån forrentes negativt

Det er udbredelsen af negative renter på indestående i banken, der fik danskernes rentebetalinger til at stige i 2021.¹ Mere end 4 ud af 10 kroner på private indlån forrentes nu negativt. Det betød, at danskerne betalte mere end 550 mio. kr. i negative renter før skat i 2021. De fleste danske banker kræver i dag mellem -0,6 pct. og -0,7 pct. i renter af indestående over en vis grænse, typisk 100.000 kr. Indskud på særlige konti, fx børneopsparing, boligkonto og studie-konto, er normalt fritaget for negative renter.

Da renteudgifterne er fradragsberettigede, vil mange danskere få lidt ekstra i overskydende skat til foråret (med mindre de har taget højde for negative renter i forskudsopgørelsen). Man kan forvente at få mellem 25,6 pct. og 42,7 pct. af rentebetalingen igen afhængig af ens øvrige indkomst og omkostninger forbundet med opsparing og gæld.²

Mere end 40 pct. af alle indlån tilskrives negative renter

Andel af indlånsbalancen, der tilskrives negativ rente

Anm.: Sidste observation er november 2021. Indlån er inklusiv puljeordninger.
Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Nationalbanken

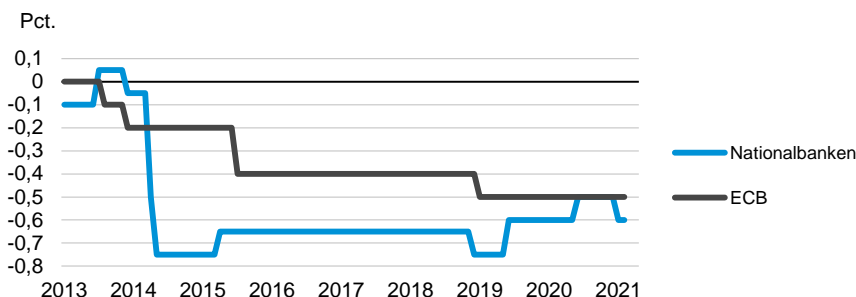
Negative renter skyldes pengepolitikken hos ECB

Bankerne har indført negative renter på indestående, fordi de selv betaler -0,6 pct. i rente for deres indlån i Nationalbanken. Nationalbankens renter er som følge af fastkurspolitikken over for euro i høj grad styret af den førte pengepolitik hos Den Europæiske Centralbank (ECB), der i mange år også har haft negative indlånsrenter.

¹ Renteudgifter til udlån per dansker faldt i 2021. Dermed er det alene renteudgifter til indlån, der trækker de samlede rentebetalinger op. Da vi har benyttet makrotal kan vi ikke sige noget om, hvordan renteudgifterne er fordelt på befolkningen. Det vil primært være personer med store indlån i banken, som har fået større renteudgifter i 2021 sammenlignet med 2020.
² Skatteværdien af rentefradraget er størst for personer med positiv nettokapitalindkomst, der betaler topskat. Fradragets skatteværdi fremgår af Skatteministeriets hjemmeside: www.skm.dk/skattetal/satser/skatte-og-afgiftsberegning/skattevaerdi-af-fradrag-i-2021-og-2022/

Negative indlånsrenter hos centralbankerne siden 2014

Indlånsrenter

Anm.: Figuren viser Nationalbankens rente på indskudsbeviser og ECB's rente på den marginale indlånsfacilitet.
Kilde: ECB, Nationalbanken

Lavere renter gavner danskere med gæld

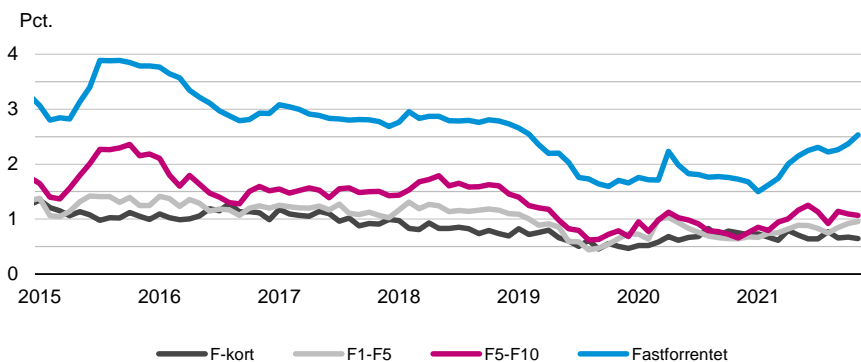
De lave renter har de seneste år gavnet danskere med gæld og straffer danskere med fri opsparing i banken. Værdien af opsparing i banken udhules langsomt af både negative renter og generelle prisstigninger. Til gengæld er det historisk billigt at optage lån og finansiere køb af bolig og bil. Det har medført en stigende efterspørgsel efter lån med det resultat, at danskernes samlede gæld er højere end nogensinde før.

I en ny analyse viser Finans Danmark, at et lille flertal af danskerne samlet set har haft en gevinst af lavere renter siden 2014.³ 51 pct. af danskerne har fået en gevinst på mindst 500 kr. om året. Det er især boligejere, som har nydt godt af lavere renter, idet renterne for forskellige typer realkreditlån har været historisk lave. I 2021 var renten på et F-kort-lån i gennemsnit 0,69 pct., mens renten på et fastforrentet lån med en løbetid på over 10 år var 2,09 pct.

³ Se Finans Danmarks analyse "De lave renters betydning for danske husholdningers økonomi" fra januar 2022.

Kun de lange renter er steget i 2021

Effektiv rente p.a. inkl. bidrag

Anm.: Figuren viser gennemsnittet af renterne på nye udlån, inkl. omlægning af eksisterende lån, for husholdninger.
 Sidste observation: November 2021.
 Kilde: DI-beregninger på baggrund af tal fra Nationalbanken.

ECB's pengepolitik vil afgøre, om renterne stiger i 2022

Økonomisk fremgang og stigende priser i en lang række lande har hos mange investorer skabt en forventning om, at renterne vil stige i de kommende år. Det har medført, at renten på realkreditlån med en løbetid på over 10 år er steget med over 1 pct.-point, mens renten på lån med kort løbetid har været omtrent uændret. Det vil i høj grad være ECB's pengepolitik, som afgør, om renterne skal stige yderligere i år. Hvis ECB vælger at sætte sine renter op, vil det betyde, at renteudgifterne stiger for danske boligejere.

Det er meget sandsynligt, at de lange renter vil fortsætte med at stige i 2022 samtidig med, at bankerne vil fastholde negative indlånsrenter. Intet tilsiger, at indskudsbevisrenten hos Nationalbanken vil stige foreløbigt. Både højere lange renter og negative indlånsrenter vil bidrage til, at renteudgiften per dansker kan stige yderligere i 2022.